

Fullveldisætlanin dýrkar - men prinsippini gerast biligari

Oddagrein

Politiskar hugsjónir eru biliga til solu í hesum døgum, og Tjóðveldisflokkurin tykist at hava tømt hollar einaferð afturat. Fiskurin - tilfeingi Føroya fólks - skal nú gerast soluvøra, og "Fólkatryggingin" skal nú seljast sum skattalætti.

Eftir tí semju, sum varð almannakunngjørd seinrapartin mánaðagin, skal eingin peningur nýttast at endurnýggja flotan fyri. So her hevur Tjóðveldið fingið sín vilja. Harafturat skal skatturin hjá partafeløgum lækkast niður í 20 prosent.

Men Føroya fólk fær eisini ein skattalætti. Hann fer tó ikki at siggjast á konto 'ini næstuførð, tá tann føroyski lønarbeiðarin fær løn. Nei, skattalættin skal brúkast til eina eftirløn. Hvorja, vil landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum (???) ikki út við enn. Kanska spókir "fólkatryggingin" hjá Fólkaflokkinum aftur?

Enn eru stórtíðindini frá mánaðegnum ikki lýst út í æsir, men eftir øllum døma hevur Fólkaflokkurin einaferð afturat toga ella skupma Tjóðveldisflokkinn inn í hugsjónarbásin hjá sær. Spurningurin er bara, um hann setti hógvarnar ímóti og fekk koyrilin í gumpin, ella um hann fór við góðum.

Vit minnst, hvussu formaðurin í Tjóðveldisflokkinum, Heini O. Heinesen, stríðstíð saman við Atla Dam ímóti handilskvotum, tá Løgtingið viðgjörði uppskotið hjá landsstýrinum um kvotulógina. Hesir og aðrir góðir menn finga tá staðfest í lógina, at tilfeingið í sjónum er ogn Føroya fólks. Nú skal tað gerast ein soluvøra millum teir, sum eru skipaegjarar ídag.

- Her hetta ikki ein skipan, sum júst íslendskir fiski- og útróðarmenn eru ónógdir við?

Tjóðveldisflokkurin hevur verið harðliga ímóti, at almennur peningur verður brúktur til at endurnýggja flotan fyri, tí nógur peningur er tókur. Hetta er ein erlig áskoðan, men hiðani og til at góðataka, at fiskidagarnir skulu kunnu seljast frítt, er met í politiskum skarvslopi.

Neyvan er nakar ímóti, at partafelagsskatturin lækkar niður í 20 prosent, um tað kann verða við til at mennu vinnuna. Harafturat er tað gagnligt við einum partabrævamarknaði, um hann kann elva til, at váðafúsar kapitalur verður tikið úr skuffum og væl goymdum sparikassabókum.

Løgið, at Fólkaflokkurin nú knappliga hevur slept kravinum um, at tað almenna skuldi hjálpa til at endurnýggja flotan. Orðini hjá Jørgen Niclasen um, at nú skal tann "harða linjan" verða galdandi, og at nógvastaðni "fer at sviða", kunnu ikki skýrast annað enn politisk kúvending. Eisini eru tey beint ímóti tí, sum fólkafloksreiðarar hava júkað upp í saman.

Men skulu vit koma víðari, er neyðugt at gera politiskar semjur, ella neyðsemjur. Tó vardi tað ongan - heldur ikki vanlig tjóðveldisfólk - at Tjóðveldisflokkurin fór at gera fiskin til soluvøru. Fullveldisætlanin gerst dýrari og dýrari og prinsippini biligari og biligari.

Sosialurinn

Lesarabrøv:

Hugsa teg væl um lögmaður, aðrenn tú tveitir terningin!

Tá ið Cæsar í árinum 49 f. Kr. skuldi fara yvir um ána Rubicon, sum var sjálvst markid inn til Italia, steðgaði hann eitt sindur á, aðrenn hann tók endaliga avgerðina við kundu orðumum „Jacta est alia“ ella „Terningurin er kastaður“. Søgumenn hava síðan undrast yvir, at Cæsar, sum jú var ein framúr dugnaligur heryvirmaður, tók sær stundir til at hugsa seg um, aðrenn hann fór yvir um ána. Hetta var ikki honum líkt.

Lögmaður situr í hesum døgum á einum øðrum árabakka, og míni ráð til hansara skulu verða, at hann sum Cæsar, uttan annars at gera samankingar, eisini hugsar seg væl um, aðrenn hann tveitir terningin niðan í uttanlandsnevndina.

Vert er at geva gætur, at sjálvst um trómi ikki veksa inn í himmalin, so er tíðin nú búgvin til at gera skilagóðar og munagóðar broytingar í okkara ríkisrættarlugu viðurskiptum. Vit vita, at føroyingar fáa stórt sæð tað, sum føroyingur ynskja. Danir biða bert eftir einum føroyskum útspelli. So stóri spurningurin er ikki, hvat danir siga ella halda, men hin vegin hvat vit føroy-

ingar kunnu semjast um? Kunnu vit finna eina semju, sum eisini kann vinna undirtøku á einari fólkakæfðu?

Møguleikin er søguligur, og tað kann ikki fyrigevast okkum politikkarum, at vit ikki gera skilagott brúk av hesum móguleika. Og skilagott merkir í minari verð eina loysn, sum hevur undirtøku í føroyska fólkinum.

Seinasta veljarakanningin var ein týðilig ábending til fyrst og fremst lögmanns um, at fer samgongan bert fram við sínum ætlanum um fullveldi uttan at taka andstöðuna við, so er tað rættiliga sannlíkt, at alt málið verður felt av Føroya fólk við eina fólkakæfðu.

Ferð eftir ferð hava vit hoyrt lögmann, sum tann stóri diplomatúr hann jú er, siga, at tað verður neyðugt við breiðari politiskari semju, aðrenn vit fara til samráðingar um broytingar í okkara ríkisrættarlugu viðurskiptum. Og vit eru fleiri og fleiri, sum taka undir við hesum sjónarmiði.

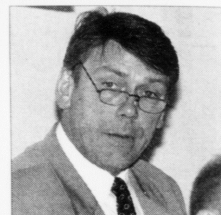
Men í Dagblaðnum mánaðagin sigur lögmaður, at hann ætlar at fáa samráðingarpælggið niðan í uttanlandsnevndina seint í november mánaða. Víðari sigur lögma-

ður, at hann roknar við at telyngin í nevndini við andstöðuflokkarnar fer at verða drúg. Hetta boðar í hvorfal mærr frá, at hann ikki ætlar sjálvur at brúka serliga nógva tíð og orku til at kjakast við andstöðuna um eina semju, aðrenn hann kastar terningin.

Mangt bendir nú á, at lögmaður ætlar at avreidda málið til uttanlandsnevndina, og síðan skal tað verða upp til nevndina at gera eina semju. Hetta er at skulka sær undan uppgávinu. Hetta er at renna undan málinum.

Og eitt kann eg víska lögmann um, og tað veit hann eins væl og vit aðrir, at uttanlandsnevndin er ikki eitt „Mekka“ fyri diplomati á høgum stóði. Har verður betongdiplomatið brúkt, og teir, sum eru við, eru við, og hinir kunnu so sita við sínum. Stutt og greitt. Tað verður neyvan nokur semja snikkað til í havi nevndini. Tað havi eg so ikki nógvar vónir um.

So, um lögmaður veruliga hevur meint nakað við orðum um tað breiðu semjuna, so haldi eg, at hann skal sjálvur taka stig tann vegin, aðrenn málið verður latið uttanlandsnevndini. Alt annað er at vísa

ábyrgdarloysið í einum týðandi máli. Lögmaður er leiðari fyri samgonguna, so tað er bæði rætt og náttúrligt, at hann átekur sær hesa uppgávu. Eg kenni úrslitið frammanundan, um formaðurin í uttanlandsnevndini skal standa á odda fyri slíkum samráðingum.

Og vónandi veit lögmaður, at semjan kemur ikki av sær sjálvum. Hon kemur ikki daldandi úr leysum lofti. Men hon kann skapast við politiskari telyng. Men tað verður ein torfør semja at gera, og tí kreyst umframt ríkiliga tíð eisini smidligheit.

So míni ráð til lögmanns eru enn einaferð, at hann tekur stigið til samráðingar við andstöðuna, aðrenn málið fer í uttanlandsnevndina.

Lat ikki myndina av Cæsar við ána Rubicon gerast eina mynd av øðrum heryvirmanni, nevniliga Napoleon við Waterloo.

Jóannes Eidesgaard

neyðast vit - um vit vilja tað ella ikki - at seta hørð tiltøk í verk, ið koma at raka mong.

Vit hava sostatt nógvar stórra frælsi í ríkisfelagsskapinum, enn vit fáa, eftir eina móguliga loysing.

Neyvan verður tað stuttligt hjá okkara eftirkomarum at ásanna, av vit sum í dag liva (teirra forfedrar), seldu alt undan okkum. — Ja ein kann spyrja: er hetta alternativt?

Heðin Mortensen

Føroyar til sølu

Í hesi vikuni kom aftur ein bók út, av tí slagnum, sum skal læra okkum føroyingar at húsast í einum sjálvstøðugum ríki. Hesaferð vóru tað Ný Sælendingar, sum vísu best, hvussu hetta skuldi gerast.

Niðurstøðan í bókini er heilt einföld. Vit mugu fyrst av øllum sleppa okkum av við almennu skuldina, við at selja almennar ognir, um føroyska samfelagið skal klára seg sum sjálvstøðugt ríki.

Føroya Banki, Atlantsflog, Føroya Tele og mangt annað, skal á sölulista.

Síðani skulu vit millum annað gera tað lættari hjá útlandskum kapitali, at keypa seg inn í føroysk partafeløg.

Alt hetta verður, sambært Caragata álitinum neyðugt,

um vit skulu fóta okkum búskaparlaga, uttan ríkisstuðul úr Danmark.

Hvor keypir?

Ein kann ikki liva verða við at spyrja seg sjálvan, hvor ið kann hugast at vilja keypa hesar ognir, tí fyri at kunna selja, má eisini onkur keypari vera.

Einasti hugsandi keyparin av Atlantsflog, er kappingarneytin Maersk air. Tað fyrsta, sum hendir, eftir at hesin handil er gjørdur, er at føroyska flogfarð verður tikið úr flúgv. Harvið er kappingin burtur, og Maersk kann seta sínar egnu prisir á ferðaseðlarnar.

Síðani kann til dómis Tele Danmark keypa Føroya Tele — og hvor veit — kanska liggur Den Danske Bank aftur

framvið, tá Føroya Banki verður seldur?

Prisurin fyri tað sonevnda "evsta vald" verður millum annað, at almennar ognir í Føroyum mugu seljast, hvor eftir aðra. Í veruleikanum fáa føroyingar minni og minni reelt vald. Og fáa vit eina nýggja búskaparkreppu, so eiga almennu Føroyar hvørki pening ella aðrar ognir, at standa ímóti við.

Ikki neyðugt at loysa

Tað áhugaverda við Caragata álitinum er, at øll tiltøkini, ið verða nevnd í álitinum, kunnu saktans verða sett í verk, meðan vit eru partar av danska ríkinum. Tað er als ikki neyðugt at loysa frá Danmark, fyri at føra ein stramman búskaparpolitikk. Men loysa vit, so

Er SAM ov lítill ella Ternan ov stór?

Omanfyrinevndi spurningur man mangur stilla sær sjálvum, nú ferðasambandið um Vestmannasund er bumbað eina hálva öld aftur í tíðina. Tí antin man ein sera stórir virkjarpartar vera um sundið, tá stóra Ternan siglir — ella er ein ógvuliga stórir undirpartar um Sundið.

Vit, ið nýta hesa farleið nógva hava okkara greiðu hugsan um hesi viðurskiptir. Nevniliga, at í lotuni er talan um ein ógvuliga stóran undirpartar.

Spurningurin hjá okkum er víðari, um SL og politiski myndugleikin, ið helst leingi hevur havt ætlanir um at seta hesa skandaluløysn í verk, ikki misrókir sjna flutnings skyldu og monopolstöðu um sundið við einum alt ov lítillum skipi? Hvor ferjukapacitetur eigur at vera um Vestmannasund?

Hvor ferjukapacitetur er um sundið í vetur?

Hvor hevur ábyrgdina av at farleiðin, sum landsmonopol eigur, misrókir hesa farleið á slíkan skammiligan hátt, sum vit síggja fer fram í lotuni?

Eru tað flakavirkir, fiskavirkir, onnur virkir og ferðandi, ið skulu gjalda rokningina fyri tørvandi planlegging av hesi farleið?

Skal okta rokningin sendast til SL ella Landstýrið fyri at fleiri hundru arbeidstólki standa fyri onki og biða eftir at rávøran skal koma fram?

Eitt er púra greitt, og tað er, at misróktin hjá SL av hesi farleið ferir við sær, at ein uppaftur stórra rokning liggur eftir úti á virkum og privatum á útjaðaranum. Ein rokning, ið longu nú er alt ov stór.

Tað kann ikki góðtakast — og tað verður ikki góðtikið!

Marjus Dam, lögtingsmaður